

LIST IZLAZI TJEDNO. — GODIŠNJA PRETPLATA
30.— DIN. — ZA INOZEMSTVO 60.— DIN.
OGLASI PO NAROČITOJ TARIFI.

GDDINA IX. BROJ 45.
Šibenik, 6. studenoga 1938.

ADRESA UREDNIŠTVA I UPRAVE: ŠIBENIK pp. 17.
RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. —

Vjera i nada

Još su grobovi okićeni cvijećem; još na njima trepere svjetiljke, koje se hrane masnim uljem iz našega škrtog dalmatinskog krša. Ali, i onda kada povenu ruže i krizanteme, kada se u-gase uljenke, povrh grobova će lepršati mirisi i svijetliti svjetiljke: lepršaće mirisi prekogrobne nade i svijetlit će svjetiljke kršćanske vjere.

Na ulaznim vratima svih groblja trebalo bi, u najtvrdem mramoru, uklesati natpis: **G r a d v j e r e i n a d e**. Tada groblja ne bi više bila mjesta sjena i gradovi mrtvih, nego njive, nad kojima počiva sveta tlišina, i iz kojih se rađa novi život, kao što se iz zakanoga pšeničnog zrna rađa zeleni klas.

I kao što su nam vjera i nada potrebne onda kada zidamo groblja i u njihov pokapamo svoje drage, tako isto i još više, potrebne su nam te dvije vjerne pobratimke u borbi života.

Svaki od nas ima svoj lični život i svoje lične borbe. Ali i pojedini narodi imaju vlastiti život i borbe. I taj narodni život je mnogo razgranjeniji i bujniji od našega pojedinačnog života, a i narodne borbe su trajnije i žestice od naših borbi.

Ljudima se broji život na desetljeća, a narodima na vjekove i milenije. Pa zato, ako je nama u životu potrebna vjera i nada, onda su one kudikamo potrebnije narodima. Tim više, što zapravo živi samo onaj koji vjeruje, i pobjeđuje, koji se nada.

Međutim se kojiput događa da, radi dugotrajne borbe, u duši malenoga naroda slabi vjera i trne nada. A to je najopasnije za narodni život. Jer, ako se sasvim ugasi vjera i sruši foranj nade, nastupa očaj i smrt.

— Što se bojite, malovjerni! — prekorio je Krist, najveći Borac, svoje apostole, kad su mislili da će ih uznemireni valovi Genezaretskoga jezera poklopiti i progutati. Ne bismo li i mi mogli danas mnogima upraviti taj prijekor! — Što se bojite, zašto sumnjate, smalaksavate i očajavate, malodušni! Zar ne znate, da je nad vama i uz vas Bog istine i pravde! —

Irci su pobijedili! Doživješe svoje narodno i vjersko oslobođenje! Ne-pojmljivo teška je bila njihova narodna i vjerska borba. Desecima tisuća je krvnički mač rubto glave, desecet tisuća su ostavljali svoje umorne kosti po uskim tamničkim ćelijama, i to ne kroz deset ili pedeset godina, nego kroz puna četiri stoljeća. Ali su vjerovali i nadali se! Zato su i pobijedili; zato sa-

Prvi i zadnji zadafak čovjeka

Najprije kraljevstvo Božje!

Liberalizam i kapitalizam, materijalizam i ateizam, fašizam i komunizam, boljševizam i nacionalsocijalizam, i tolike slične riječi, čuli je u razgovoru naših ljudi sela i grada. I u našem listu se češće otisne po koja od njih. To su međunarodne riječi, koje ispod svoje kore kriju mora raznih isprepletenih pitanja. Gotovo ne možemo ni govoriti o svojim pogledima na život današnjega vremena, a da se ne poslužimo ovim riječima, uza sve to da ima veliki broj ljudi koji nas slušaju a da u pola i nikako ne znaju ni što zapravo znači pojedina od ovih riječi.

Jasno je da sve ove i njima slične riječi nisu ništa drugo nego imena bilo različitih gledanja na život bilo, pak, različitih načina za uređenje društvenih odnosa.

Prošle nedjelje milijuni kršćanskih duša sigurno su snažnije nego obično vapili: **Dođi kraljevstvo Tvoje! Govornici su više puta ponavljali ovu veliku i od neprocjenjive vrijednosti riječ: Tražite najprije kraljevstvo nebesko! ... I u ime velikih skupina upravljali su i molbe i zavjete, a i davali riječi tvrde odlučnosti i nepokolebive ođanosti Kristu i ideji Njegova kraljevskog žezla. Ideja, misao kraljevstva, komu je na čelu Krist, jača je od svih pogonskih snaga, moćnija od svih zemaljskih sila, posebice u današnjem vremenu, koje boluje, a ne zna od šta boluje, koje krvari, a ne zna kako će povezati ranu, koje gnjije, a ne zna kakav će prerez učiniti, da ne istruhne i ono što je još zdravo ili što se daje spasiti.**

Krist s kraljevskim žezlom nije samo veći, bolji, snažniji i svježiji od onoga što predstavljaju ovdje istaknute riječi na-izam, nego je On punina dobra i jedine savršenosti i smirenosti. Gospodin Isus sa skalom svojih vrednota, pretstavljenom u onoj božanski mudroj izreci i jedinom ključu u rješavanju svih sporova: »Tražite najprije kraljevstvo Božje« ... jedini je u snazi vratiti mir nemirnoj duši i tijelu, premostiti jaz i stvoriti sklad koga danas nema.

Govorimo, i ostajemo čiste savjesti, ako otvoreno izjavimo, da svi si-

da i uživaju svoju narodnu slobodu pod mudrim vodstvom svoga De Valera.

I slovačka borba je, uglavnom, dovršena. Bilo je i među Slovaca onih koji su počeli gubiti živce i bacati oružje u šikaru. Ali slovački narod nije se osvrtao na malodušne pojedince. On je vjerovao i nadao se. On se u-porno borio! — Zato im njihov blagopokojni vođa Andrej Hlinka nije nikada mogao spočitnuti: — Što se bojite, malovjerni! — već ih je samo, svojim plamenim proročkim riječima, kri-jepio u borbi, u ustrajnosti do pobjede.

stemi, gledanja i izlaganja, koja označuju u početku istaknute riječi, ko više ko manje, čisto idu drugim putovima nego je to put koji je označen signalom traženja kraljevstva Božjega i Njegove pravde.

Traženje kraljevstva Božjega, a to znači: u svemu i po svemu imati u vidu prvi i zadnji zadafak čovjeka — spas u Bogu. U tom vidu sva materijalna dobra, sva bogatstva i posjedovanja jesu i ostaju ne samo stvari drugoga reda, nego sredstva, a nikako svrha, pomagala, da čovjek dođe svom konačnom cilju. Zar to nije potpuni preokret, ali preokret, koji je jedini u stanju dati novi sretniji život; to znači, usmjeriti život čisto drugim stazama nego su to današnje naše staze, drugim mislima, nego su to naše, drugim pogledima, nego su to onih koji zapovijedaju i onih koji slušaju. Za osnovicu, pri rješavanju svih pitanja, staviti: sva zemaljska dobra su sredstva i samo sredstva koja moraju služiti svim ljudima za postignuće njihove svrhe. Zar to u velikom i malom svijetu ne vodi do potpunoga preokreta, u kom nepravda mora ustupiti mjesto pravdi, mržnja ljubavi, a osvajanja, tlačanja, ponižavanja, izrabljivanja, oružani obračuni, sila jačega i gomila najžalosnijih i najkrvavijih proganjanja čovjeka po čovjeku, konačnom i sigurnom izmirenju, jer, napokon, nema razloga da sve to postoji, pošto je maknut kamen smutnje — materijalno dobro, za kojim svi pružaju ruke, jer ga drže bogom, a ne mrtvom tvári, koja je sva u svemu manje vrijedna od života i jednoga najzaposavljenijega čovjeka?!

A moderni čovjek, mi svi skupa, tražili smo najprije »ostalo«, što će nam se samo po sebi dodati. Mi smo išli obratnim putem, pa smo i došli krivoj postaji, ne mira, nego nemira, ne sloge, nego svađe, ne bratstva, nego neprijateljstva, rata, ubijanja, klanja. Okrenuli smo glavu dolje, a kad se okrene glava dolje, slije se u nju krv, rumena krv, i izgubimo pravu svijest, nasfaje vrtoglava.

Sve smo okamenili, sve smo materijalizirali. Rinuli smo i svoje nosove

Hrvatska prošlost je bila vječita borba. Možemo reći: Nije bilo u prošlosti dana, u kojemu Hrvat nije morao stražiti i braniti svoje pred neprijateljima, provalnicima i razbojnicima.

Borba hrvatskoga naroda za vjeru i dom nije dovršena. Ne znamo točno dana kad će se ta borba završiti, ali ipak jedno znamo: U borbi treba ustrajati! Potrebno je vjerovati i nadati se!

Ako smo davali živote, da obranimo tuđe pragove; ako smo išli u prve bojne redove, da drugima bude dobro, onda moramo biti još svjesniji i odlučniji, kada branimo domaći prag,

i svoje mozgove u zemlju. Ne računamo mi ni sa sobom ni sa drugim, sa sviješću da smo mi veliki u svojoj vrijednosti i svom dostojanstvu, u svojoj konačnoj svrsi. Sve smo mi to degradirali. I Boga i nebo i dobru i krepost i poštenje i čast i ljepotu i istinu sve mjerimo centimetrima u ruci i vagom o gredi. Otupili smo, pa mislimo da nema i ne može biti ni što dobro ni što pametna, nego je prvo i zadnje želudac koji prima dokle može, a kad više ne bude mogao, idemo s njim u vječnu smrt posvemašnjega uništenja.

Kraljevstvo Božje najprije tražite, a sve ostalo će vam se dodati! Duhovne vrednote stavite na prvo mjesto, pa se ne čete klati i olinati za materijalna dobra, koja su obilata i za svakoga dovoljna, samo kada bi snage duha prostrujile od pola do pola.

Ovo nisu uspavanje, nego misli koje rađaju revolucionarce, ali revolucionarce duha, prožete velikim mislima sveljudske obitelji u kojoj svi članovi, jer mogu, onda i moraju imati uslove života dostojna čovjeku, komu je cilj Nebo.

Junior

Što drugi pišu

Komunizam u cetinjskim srednjim školama

»Bilten Jugoslovenskog Antimarksističkoga Komiteta« (Beograd, Karadordeva 59 — I), u broju 16 (25. VIII. o. g.) na strani 5—6, donosi jedan izvještaj pod naslovom: »Komunizam u Cetinjskim srednjim školama«. Tu se, među ostalim, veli:

»Srednje škole na Cetinju (Bogoslovlja, Gimnazija i Učiteljska škola) kako nas izvještavaju, nose u sebi mnoge znake marksističke orijentacije. Djelatnost u tom pravcu razvija se doduše ilegalno, ali ipak vidljivo. Pravoslavna bogoslovlja na Cetinju, koja ima oko 120 đaka, podijeljena je u dva tabora: u jednom su marksisti, a u drugom nacionalisti. Marksisti su u nadmoćnosti i idejno fanatizovani. Nacionalista nema više od četrdeset. Izgleda na prvi pogled nevjerovatno, da se baš u bogoslovlji može da razvije marksistička akcija i kako marksizam kao doktrina može uopšte pored bogoslovnih nauka da zavhati

kada se borimo za sebe, za svoja prava.

Narod je toliko vrijedan, koliko zna cijeniti svoju snagu. Posumnja li u nju, već je napola svladan i osuđen na propast. I jednoga dana će doći pogrepci, položiti ga u obični drveni lijes i odnijeti na groblje...

Sinovi hrvatskoga naroda su željni života. Neće im se još umrijeti! Pa ako već nebeska Ruka njih i prenese s onu stranu groba, neće dozvoliti da umre i da bude pokopan njihov hrvatski narod! Oni će i nadalje ustrajati u vjeri i nadi, pa makar se sve svijetle nebeske zvijezde skrile iza oblaka! Ig.

mentitet budućih narodnih svećenika. Pre- tresi izvršeni u Bogosloviji u februaru ove godine dali su dovoljan materijal iz ko- ga može da se utvrdi s koje strane i či- jom pomoću se uvlači marksistička pro- paganda u srednjoškolske zavode.

Na Cetinju postoje i dva javna doma. I u tim ustanovama opaža se marksistička akcija, drže se tajne sjednice, daju se di- rektive za rad u školi i na ulici. Na tim sjednicama uzimaju učesća i daci bogoslo- vi iako se svaki izlazi iz internata, oso- bito noću, najstrože kažnjava. Sem Stu- dentskog doma daci srednjih škola posje- ćuju Belvederske klisure gdje održavaju zajedničke konferencije sa daciima drugih škola. Pored sve školske discipline daci slobodno onamo idu jer se o njihovom kre- tanju i sastajanju ne vodi dovoljno kon- trole. U toku posljednje dvije godine iz- ključena su svega dva člana zbog t. zv. Lenjinovih tačaka. Jedan je istjeran za uvjek, a drugi s pravom polaganja ispita. U međuvremenu stekao je i bogoslovsku diplomu, ali i dalje sprovodi komunističku akciju. Strašno je da baš neki budućni ra- sadnici kršćanskog morala i vjere u Bo- ga vrše huljenje vjerskih svetinja.

Iz dužnih obzira ne možemo da nave- demo teška svetogrđa, koja se odnose na osvećenu bogojavljenjsku vodicu i skrnav- ljanje školske ikone... U bogosloviji vo- dila se policijska istraga zbog prodaje raz- nih knjiga i markica u korist crvene Spa- nije.

I u gimnazijama također ima ekstrem- nih elemenata, ali tamo profesori s uspjeh- om staju na vrijeme na put štetnim uti- cajima komunističke propagande i onemo- gućuju njeno dejstvo.

Na suprot gimnaziji, Učiteljska ško- la u velikoj većini je marksistički nastro- jena... Daci Učiteljske škole najrevnosniji gdje održavaju sastanke, dijele letke i bro- šure marksističke sadržine te pjevaju Inter- nacionalu... Te i takve pojave sistemati- ski uništavaju vaspitanje školske omladine u nacionalnom duhu, a rukovođena takvim štetnim idejama ona će do docije uči u život, zauzeti razne društvene položaje i donijeti duhovnu orijentaciju štetnu po naše nacionalno bitisanje uopće i javne funkcije koje će vršiti u službi Otadžibi- ni.

Da tu štetnu i po naše nacionalno for- miranje tako mu opasnu pojavu šire baš budućni narodni prosvjetitelji: učitelji sve- štenici, to je za najveće žaljenje.

Dovle citirani Bilten. Komentar je, či- jenima, suvišan!

ŽIVOT S CRKVOM

Crkveni kalendar

Nedjelja, 6. XI: Dvadeset i druga ne- djelja po Duhovima. — Sv. Leonard, pastir- njak. Bijaše jedan od velikaša na dvoru fra- načkog kralja Klodviga. Primivši sv. krst tako se oduševio za Isusa, da je ostavio svi- jet i povukao se u pustinju. Umro je g. 559.

Ponedjeljak, 7. XI: Sv. Engelbert, bi- skup u Kölnu. Za prava i slobodu sv. Cr- kve nije se žacao da podnese najteže muke.

Utorak, 8. XI: Osmina Svih svetih. — Sv. Bogdan, biskup. Najprije bio je opat u samostanu u Nongentu, a godine 1103. bija- še izabran za biskupa grada Amiens. I kao biskup živio je najobičnijim životom. Nje- gov biskupski dvor bijaše zaklonište nevolj- nih i siromašnih.

Podlistak

Antica Ostojić

[Prilikom otkrića njenog nadgrobnog spomenika na Mirogoju u Zagrebu 1. XI. 1938.]

U lipnju navršilo se 5 godina, da leži pokopana na Mirogoju Ostojić Antica, učiteljica — križarica.

Većinu ljudi, kad umru, brzo se zaboravlja. Sasvim prirodno. No Anti- cu redovi križarica i svijui, koji su je poznavali, neće, ne mogu i ne smiju da zaborave. Dijete je naših vremena, naše sredine — naš je uzor — naš ideal. Uzdigla se nad sve oko sebe ljepotom i veličinom svoje duše, sna- gom svoje volje, čvrstoćom svoga ka- raktera. Čim je postala organizirana katolikinja predala se potpuno, bez skrupula, Bogu, Njegovoj volji, Njego- voj službi. Njen je život naoko bio vrlo jednostavan, običan, a u stvari bio je to život velike ljubavi, neobi- čne žrtve i svestranog rada. Njena lijepa duša dnevno je pro-

Srijeda, 9. XI: Sv. Teodor, vojnik i mučenik. Kad su ga optužili, što je križanin i doveli pred suca radi toga, sv. Teodor junački je kazao: »Ja sam križanin, vjeru- jem u jednoga Boga. Vojnik sam Kristov i nikada se neću idolima pokloniti.« Umro je mučeničkom smrću g. 306.

Cvrtak, 10. XI: Sv. Andrija Avelin. U početku bijaše advokat, a kasnije stupi u svećenički stalež. Mnogo je truda ulagao, da ispravi poroke svojih savremenika. U- mro je g. 1608.

Petak, 11. XI: Sv. Martin, biskup. Još kao časnik istaknuo se svojom vanrednom ljubavi prema siromasima, pa je jednom pri- likom vlastitu kabanicu rasjekao na polovi- cu i dao siromahu. G. 371. postao je biskup u Tursu u Francuskoj.

Subota, 12. XI: Sv. Martin, Papa. Iza- bran je za Papu g. 649. Kao sužanj i pro- gnanik carigradskog cara, završio je ži- vot g. 655.

DVADESET I DRUGA NEDJELJA PO DUHOVIMA

ČITANJE POSLANICE bl. Pavla Apo- stola Filipljanima (1, 6—11). — Braćo! Uz- damo se u Gospodina Isusa, da će Onaj ko- ji je u vama počeo dobro djelo, dovršiti ga do dana Isusa Krista. Kao što je pravo, da ja ovo mislim o svima vama, jer vas imam u srcu, budući da ste i u okovima mojim, i u obrani i utvrđivanju Evanđelja svi vi di- onici moga veselja. Jer mi je Bog svjedok, kako čeznem za svima vama najnježnijom ljubavlju Isusa Krista. I za to se molim, da ljubav vaša sve više obiluje u znanju i svakom razumijevanju, da kušate što je bo- lje, da budete čisti i bez spoticanja na dan Kristov, napanjeni plodom pravde po Isusu Kristu, na slavu i hvalu Božju.

† SLIJEDI SV. EVANĐELJE po Ma- teju (22, 15—21). — U ono vrijeme otiđoše farizeji i zaključše da Isusa uhvate u ri- ječi. I poslaše k Njemu učenike svoje s He- rodovcima govoreći: Učitelju, znamo da si istinit i put Božji uistinu učiš, i ne mariš ni za koga, jer ne gledaš ko je ko; kaži nam dakle što ti misliš, je li dopušteno dati ce- saru porez ili nije? A upoznavši Isus njihovu zlobu reče: Što me kušate, licemjeri? Po- kažite mi porezni novac! A oni Mu pružiše dinar. I reče im Isus: Čija je ovo slika i natpis? Rekoše Mu: Cesara. Tada im reče: Podajte dakle cesaru što je cesarovo, a Bo- gu što je Božje!

RUEČ ISUSOVA

Razmišljajmo o Evanđelju današ- nje sv. Mise.

Bili su posljednji dani zemaljsko- ga života Isusova i Spasitelj se nalazio u hramu. Zidovi se sve više vrzu oko Njega i na sve načine nastoje, da Mu postave zakučasta pitanja, eda Ga onda mogu optužiti. Pištaju Ga, moraju li plaćati porez cesaru ili ne. Isus zatraži, da Mu pokažu porezni novac, i zapitavši ih, čija je na njemu slika i natpis, odgovori kraćko: »Podajte dakle cesaru, što je cesarovo« i doda: »A Bogu (dajte) što je Božje«. Što je dakle fim htio reći Isus? Evo što: Mi, ljudi, treba da iskažemo zakonitoj vlasti svoj posluš, ali ne smi- jemo zaboraviti na ono, što dugujemo Bogu.

U ovo malo riječi Kristovih skri- vene su mnoge misli. Učitelj tvrdi, da je čovjek sin dvaju svjetova: jednoga vidljivog zemaljskog i drugoga nevid-

duhovljavala i usavršavala. Neprestane borbe, boli, poteškoće, križevi, veliki i mali, dnevnoga života pročistili su njenu ljubav. Teške životne prilike, škola, dužnosti, briga za sebe i svoje, organizaciju i djecu navalile su na nju iako vrlo mladu sa svih strana. Svaki je momenat poput mudre djevice zna- la iskoristiti, da se ljepotom svoje veli- ke duše što više približi svom Zaručni- ku. Živo nastoji da spozna Boga — vje- čnu Istinu i da mu se svojom voljom što više približi. Dnevne je poteškoće rado primala od Boga, velikih križeva nije se bojala, male nije prezirala. — Energičan, neustrašiv, neslomiv, a u isto vrijeme ponizan, blag, jednostavan, miran, siguran tip žene bila je An- tica! Onakva, kakvih danas najmanje ima, a kakvih današnjica najviše trebal

U njenom životu nišu prevladava- li momenti, hirovi, čuvstvenosti, ne, već određeni cilj, ravan smjer, jaka volja. Znam, što hoću, to moram. Štekla je Antica zato zlatnu slobodu svoga srca, koje nije bilo vezano ni uz stvarove, ni uz taštinu, ni uz čast, ni uz slavu, ni uz imanje, ni uz zabavu ni uz ništa,

ljivog vrhunarnog. On mora da u- dovolji dužnostima ovih dvaju svjeta- va.

Vlast vremenita

Mi pripadamo jednoj obitelji, jed- nom društvu, jednom narodu, te prema tome imamo dužnosti prema roditelji- ma i vremenitim vlastima. Križanin tre- ba da je najbolji građanin i rodoljub, te najbolji član obitelji. Njegova pod- ložnost vremenitim vlastima nije to služba, koju on iskazuje ljudima, već Bogu. Križanin o svom starješini mi- sli: Ti si predstavnik Božji i zato ja u tebi poštuju njegovu moć, ali samo u toj mjeri, u koliko ti uistinu pred- stavljaš tu njegovu moć.

Građani kraljevstva nebeskoga

Spasitelj je kazao: »Morate biti dobri građani svoje domovine, ali još bolji građani kraljevstva Božjega. Fo- dajte Bogu, što je Božje!« A što je Božje? Sve ono, što imamo i jesmo: sve je to od Boga i za Boga. Tijelo i duša, um i volja, srce i duh mu pri- padaju.

Evo velike zapovijedi kraljevstva Božjega, izražene u današnjem Evan- đelju: »Neka bude volja tvoja kako na nebu, tako i na zemlji!«

PRIMOŠTEN

Proslava »Križarskog dana«

Kako smo u rujnu imali u Primoštenu križarsku smotru, to misimo dospjeli još u istome mjesecu proslaviti i svoj godišnji »Križarski dan«. No što nije bilo u rujnu, to smo učinili prošle nedjelje, na blagdan Krista Kralja.

Križarstvo hoće da postane pokret du- boke i djelotvorne vjere. Zato i izgrađuje svoje članove u euharistijskom duhu. Ra- zumljivo je onda, da su se i naši Križari i Križarice ujutro svoga dana napojili na Izvoru žive vode, pjevajući zajednički eu- haristijske i Marijine pjesme.

Popodne se napanila dvorana Katoli- čkog doma, koji se još uvijek gradi i sve više približava svom dovršenju.

Najprije su nastupile Male Križa- rice is »Uvodom u priredbu« najvjestile nam unapred sve točke programa. Poslije njih je govorio predsjednik Križarskoga bratstva brat Blaž Petrina o križarskom pokretu, potkrepljujuć svoje izvode najno- vijom statistikom o brojanoj snazi križar- stva.

Mali Križari su izveli igricu u jed- nom činu »Radoznali lvice« i pobrali zaslu- ženo priznanje.

Još jednom su se pokazale na pozorni- ci Male Križarice u igri »Prisjela mu šala«, koje su se, svojom neposrednom na- tivnošću, svima dopale.

Na programu su još bile dvije dekla- macije: Malog Križara Paika Skorin i sestre križarice Kristine Skorin. — Kri- žarski pjevački zbor je završio priredbu pjevanjem križarske himne, koju su pri- hvatili i mnogi u dvorani.

KNIN

Milodari za spomen-crkvu hrvatskog Kralja Zvonimira u Biskupiji: Goreta Mate, narodni zastupnik — Drniš, Kosor Nine — Trbounje, Petković Ergo, općinski načelnik — Stankovci, Ferić Fabijan — Split, Jukića Marko — Drniš, Buble-Cavka Ante — Knin,

što nije Bog i vječnost. Odatle ono njeno mirno prepuštanje volji Božjoj i u najtežim momentima, u kojima se uvijek znala snaći i biti gospodar sebe i okoline; odatle njeno uvijek mirno, vedro, veselo nasmičano lice, pa i prema onima, koji su joj iskaziva- li nerazumijevanje, prezir, zapostavlja- nje, koji su je iskoristavali. Zato je ona i bez riječi govorila, vukla k sebi, a preko sebe k Bogu, duše, makar i ne- namjerno, nesvjesno.

Beskrajno je pouzdanje njeno u Boga, nikada o njemu ne zdvoji. Koji kontrast između Antice i današnjih djevojaka. Koliko nastojanja većine današnjih djevojaka, brige, muke, ner- voze, da budu što ljepše, zgodnije — da se što više i čim prije dopadnu, jer vrijeme lefi, a mladost i ljepota prolaze; da nađu čim prije magare, koje će upriiti na svoja leđa i njihov teret... A Antica, koja zna, što je Providnost, piše: »U muškom ću se dru- štvu, makar bili i najčiči, držati po- vučeno. (A današnje gospodice!?) Neću dozvoliti, da nijednom gestom, riječ- ju ili pogledom svratim njihovu po-

Križar Ivan — Silverić, Ođak Ivan — Si- verić, Kulušić Ante — Drniš, Ramljak Ivan pk. Mate — Silverić, Vidović Andrija — Bi- skupija, Sekanina ud. J. Katica — Knin, Pranić Ante — Drniš, preč. don Eskinja dr Ivo, profesor — Šibenik, Džaja Petar — Knin, dr Tartaglia Ivan, ban' u m., — Split, Sarić Roko — Drniš, ing. Machado Pero — Split, Škarica Ante — Knin, Dogan-Fra- ne — Knin, Milković Ante — Vrlika. H. p. d. »Krešimir« — Šibenik, Bralić ud. Ina — Knin, Ostermann Radošlav — Gračac, ing. Nežić Herman — Knin, Katalinić Josip — Novi kod Trogira, Kaligaris Renci — Knin, Krvavica Nine — Knin, Perić Josip, pre- sjednik Zanatske komore — Split, prof. Jur- as Ivo — Split, Barić Ante — Knin, Grgić Mar- ko — Knin, Karanušić Marijan — Knin, La- ča Mate — Dubravice i Kaliger-Anić Andri- ja — Knin, svi po Din. 100. (Sljijedi.)

Zabava HPZ »Grabovac« iz Vrlike. Da- na 6. studenoga t. g. priređuje HPZ »Grab-ovac« iz Vrlike u prostorijama Grand-Hotela u Kninu svoju veliku zabavu sa sljedećim programom: 1. Mokranjac: »Iz moje domovi- ne« drugi rukovet ritmičke vježbe s pjeva- njem (izvode diletanti); 2. N. N. »Vojska« — ritmičke vježbe (izvode diletanti); 3. N. N. »Moje selo«, pjeva mješoviti troglasi zbor; Pregelj: »Kaj sem prislužil«, pjeva troglasi mješoviti zbor; Totić: »Ave Marija«, pjeva troglasi mješoviti zbor; 4. Vilhar: »Po jeze- ru«, ritmičke vježbe s pjevanjem (izvode di- letanti). U II. pak dijelu igra se popularna drama u 3 čina »Plemenito srce« od Pagani- ni-a i Semčička. Ovaj lijepi zbor, koji je poznat po svojim pjevačima-icama i dobrim di- letantima, po prvi put nastupa na daskama proslavljene pozornice naših miljenika »Ma- lih Cecilijanaca«, koji u istom okviru prika- zuju se kninskoj gledalačkoj publici. Za ovu vrlo lijepu zabavu vlada u svim građanskim redovima veliki interes, pa se nadati, da će kninska publika doći u rekordnom broju. O- sobito veliki interes vlada među Hrvatima i Hrvaticama kraljevskog Svačićevskog Knina, koji će listom pohrliiti na ovu ugodnu večer- nju zabavu lijepe pjesme i lijepoga dram- skog sujeta. Kninskoj javnosti dobro pozna- ti p. o. fra Metod dr Rudan, pod čijim vodstvom i upravom nastupaju kršni Vrličani i Vrličanke, pružit će najugodniju večer. Za- bava počinje točno u 8 sati navečer. Ulazni- ce se mogu kupiti do dana zabave u trgovi- ni g. Ivana Dragičevića, a na dan zabave na blagajni jedan sat prije prestave. U među- vremenu pojedinih činova, kao i između I. i II. dijela igra se bogata lutrija, amerika- nska dražba i t. d. Na kraju nam je istaknuti, da je ovaj zbor pobrao velike uspjehe pri svo- jim nastupima u Splitu, Sinju i Šibeniku. U svim ovim mjestima Dalmatinske Hrvatske građanstvo je pohrlilo u rekordnom broju na zabave ovoga društva, omogućivši veliki moralni i materijalni uspjeh istih. — Ulazni- ce: Sjedala u dvorani Din 10, balkon Din 5, djeca Din 3.

Razne vijesti

PLEMENITOST IRACA. Prema najno- vijoj irskoj statistici poslao je taj Otok Mu- čenika dosad u svijet nebrojene tisuće što vjerovjesnika, što časnih sekkora u pomoć katoličkoj braći. Ovaj je čas 3400 irskih sve- ćenika u pastvi izvan svoje domovine.

NAJVEĆI REDOVI KATOLIČKE CR- KVE. Dva najveća reda katoličke Crkve jesu danas Družba Isusova sa 25,640 članova i Franjevački red s 23,644 člana. 3484 isusov- ca i 2116 franjevača rade u misijama.

zornost na sebe!« (A današnji namješte- ni pogledi, posmjeh, udešene frizure, namazane usne, obrve, lice, nečedna odijela — za čim idu?! Koliki oprez, razboritost, strogost sa sobom i drugo- mal

Jasno je, da je Antica po tome i živjela i da je u skladu s tim blo njeno ponašanje, odijevanje, govor, čitava pojava. — Jasno je, da je takva izgrađenost bila temelj njenoga rada u Katoličkoj Akciji, t. j. da je taj rad bio plod i posljedica njenoga du- hovnog života i da je kao takav mor- rao biti plodan, ustrajan i mnogostruk. Zato je Antica bila solidan, stalan, sa- vjestan, neumoran i marljiv radnik u Katoličkoj Akciji. Nije njen rad u Ka- toličkoj Akciji bio na štetu njene lične izgrađenosti ili vršenja staleških dužnosti. Harmonija ideja, rada, vremena, duž- nosti, red, popunjavanje vladalo je među njenim dužnostima.

Ta zar njen rad u školi kao učite- ljice nije bio apostolski? Zar je ona samo sljepo vršila dužnosti. Nije! Zar je proučavala u slobodno vrijeme modne žurnale (kao mnoge!!!) mjesto

Križarske vijesti

TEČAJEVI. Održan je križarski tečaj u Vivodini 27, 28 i 29 X., a vodio ga je izaslanik V.K.B. br. Matijević. Zatim je održan tečaj u Osijeku za dake 30 i 31. X. te 1. XI. a vodio ga je br. Pavlek, zatim u Novoj Gradiški 30 i 31. X. te 1. XI. a vodio ga je br. Topić, zatim u Zrinskom Topolovcu 30 i 31. X. te 1. XI. a vodio ga je br. Udžibac Mijo, te u Dubrovniku za cijelo okružje dubrovačko, a vodio ga je br. Lav Znidarčić.

TEČAJ I DUHOVNE VJEŽBE U ZAGREBU. U Zagrebu će biti tehničko-organizacijski tečaj za vanjske križare 27., 28., 29. i 30. XI, a zatim duhovne vježbe 1., 2. i 3. XII. Taksa za tečaj će biti najviše 30 dinara, dok će duhovne vježbe stajati za sva tri dana dinara 60. Prijave treba hitno slati na Veliko Križarsko Bratstvo, sa popisanim brojem članova, koji će na taj tečaj i duh. vježbe doći.

IGROKAZI ZA BOŽIĆ I NIKOLINJE. Kod V.K.B. mogu se dobiti za Nikolinjske priredbe ovi igrokazi »Anđeli sv. Nikole« (kao uvod u dijeljenje darova) din 2, zatim »Darovi sv. Nikole« stoji din 6. Za Božić mogu se dobiti slijedeći igrokazi: »Badnja večer majstora Križnika« stoji din 10, zatim »Anđeo mira« (iz vremena kralja Zvonimira) din 8, »Ponoćka« u 3 slike dinara 10, »Neprijatelj Mesije« u 4 čina 12 dinara, »Pastiri«, din 8, te »Mali nevaljanac« din 6 (za velike i male).

KRIŽARSKI KALENDAR. Još mnogo Bratstva nisu naručila križarski kalendar. Ove godine je kalendar lijepo i ukusno uređen, pa ne bi smjelo biti ni jednoga Križara, koji ga ne bi nabavio. Najbolje je novac unaprijed slati, jer se za svakih 10 komada naručenih kalendara šalje jedan badava, ali to vrijedi samo za unaprijed poslone novce. Broširani kalendar stoji din 3, a uvezani din 6.

Širom svijeta

LAŽ JE, DA SE CRKVA BAVI POLITIKOM. Prošlih je dana sv. Otac Papa primio u audienciju učesnike međunarodnoga kongresa arheologa. U svom govoru oborio se sv. Otac Papa neobičnom žestinom na progonoštelje Crkve u Njemačkoj. — Sv. Otac je rekao, da ga ta progonoštva ne žaloste samo kao Oca svih vjernika, nego i kao čovjeka, jer vidi, da je u Njemačkoj ljudsko dostojanstvo tako poniženo. Tješji ga to, što je u svom životu vidio već više zvijezda, koje su se pokazale na obzorju, ali su opet naglo nestale. Vidio je tako, kako se uspinje zvijezda Napoleona III. i Vilima II., ali je vidio i njihovu propast. — Na koncu je sv. Otac izjavio: »Laž je, da se Crkva bavi politikom. Njena je politika politika općeg dobra.« — Oštri ton, kojim je Papa izrekao ovaj govor, iznenadio je slušatelje i novinske izvjestitelje.

ODLUKA UBEČU. U dvorcu Belvedere talijanska i njemačka delegacija kao arbitri u sporu između Mađarske i Čehoslovačke 2. t. mj. odredili su: Mađarska je dobila gradove Košice, Užhorod, Munhačovo, Komarno te milijun ljudi, dok Nytra i Bratislava ostaju i dalje u Čehoslovačkoj. Evakuacija ima da počne 5. i trajat će do 10. studenoga. I pored očekivanja u Varšavi ova arbitražna odluka nije odobrila sjeđinjenje poljsko-mađarske granice. Mađarska je ipak više dobila nego se u Pragu očekivalo, pak je u Pragu i svim krajevima Čehoslovačke, a naročito u Potkarpatskoj Rusiji i Slovačkoj, zavladala velika žalost.

djece? Zar je na njima svoju ljutinu iskazala? Ne, pristupala im je vesela, nasmijana, vedra, sa svom nježnošću i toplinom poput majke, naravno, iskreno, a ne s visoka i nepristupačno. To su svi opažali. Zašto su je svi i voljeli. S pravom o njoj piše pjesnik: »Antica — duša! Dobra kao jutro u zelenju, rosi i suncu! Bijela kao posvećena hostija u ciboriju. Lijepa kao more pod mjesječinom. Samoprijegorna u duhu prvih apostola i današnjih misionara. Osjećajna kao religiozni pjesnici.«

Antice! Unesi u naše redove, a po nama i oko nas, tip jake, energične, razborite, blage i ponizne, radišne žene. Žene, koja će kao i ti biti euharistijska duša; koja će živjeti životom milosti; koja će biti koprena Kristova, Njegovo oružje vjerno, poslušno, samoprijegorno, kristalna posuda. Poput tebe čista, nježna, sveta; poput tebe pokretač križarskoga apostolata. Apostolata ne fraza i lijepih govora, već života, koji govori bez riječi, poliče, ruši što ne valja, a gradi i dograđuje što vrijedi.

Moli, da Te slijedimo! ... em

Crkva i društveni poredak

(Alokucija preuzv. g. nadbiskupa dra A. Štepinca prigodom Hrvatskog Socijalnog Tjedna 1938.)

MORALNE I SOCIJALNE PRILIKE U SVIJETU

Zivimo u doba, u kojem je potpuno poremećena hijerarhija vrijednosti. Dok su nekada na prvome mjestu bile duhovne vrednote, danas vidimo obratno. Mišica vrijedi danas više nego duh, fizička sila važi danas više nego moralne vrednote. Ljepota tijela vrijedi danas više nego ljepota duše. Otvorite samo jedne dnevne novine pa ćete se odmah o tome uvjeriti. Oni koji danas vrijede u očima svijeta nisu više ljudi velikog i profinjeno duha. Oni koji danas vrijede u očima svijeta to su razne filmske zvijezde, to su prvaci u boksu, to su prvaci u raznim utrkama i utakmicama. I tako sude često puta ne samo mase, nego i oni koji su na čelu naroda. Nastupio je potpuni preokret vrijednosti. Dana je prednost vrijednosti materije nad vrijednošću duha. Boga, u koliko ga već nisu, nastoje istjerati iz ljudskoga društva, vičući sa starim Židovima: — Nolumus hunc regnare super nos! Ne ćemo da ovaj vlada nad nama! Većina ljudi nije više uopće u stanju da se izdigne nad pitanje želuca. Moralni život u vječnoj je opasnosti, napose kad se radi o mladeži koja mora da se kreće u milieu, koji je poprimio poganski karakter. Kraj takvih prilika nije čudo, da je ljudski rod upao u anarhiju, a socijalne prilike postale su upravo neodržive. Perditio tua ex te Israel! Propast tvoja od tebe je Izrael!

Bijeda ljudskog roda izgleda da je dostigla vrhunac. Ako promotrimo, kako je došlo do današnjeg prežalosnog stanja, neće nam biti teško otkriti način, kako da se uspostavi opet red u ljudskome društvu.

ULOGA CRKVE KATOLIČKE

Nitko razuman neće zanijekati, da je Crkva katolička od svog opstanka do danas bila najjača moralna i socijalna vlast na svijetu. Snagom Božanske istine i pravde, koju je naučala i čuvala, djelovala je ona neobično snažno, i prodirala malo po malo u staro pogansko društvo rimskoga carstva, da ga kao kvasac potpuno prožme istinama evanđelja. Njezinu su nauku prihvatili bijedni robovi. Pred snagom njezine istine prignuli su glave u palačama. Pred snagom njezine istine sagnuli su glave filozofi. Pred snagom njezine istine sagnuše se bogataši što plivahu u obilju i raskoši. Ona je vratila dostojanstvo ženi i majci, ona je prezrenog roba učinila opet čovjekom.

Ali Crkva je katolička pošla i dalje. Ono što nisu mogli da izvedu ni najmoćniji carevi, izvršila je bez oružja i fizičke sile katolička Crkva. Ona je ukrotila i barbare, koji su se oborili na rimsko carstvo i privela ih k svjetlu evanđelja, i spasila time civilizaciju upravo onda, kad se činilo, da joj je svanuo kraj. Prelazeći preko granica rimskoga carstva i otvorivši rizinu svoga duhovnog blaga narodima, Crkva je katolička kroz trinaest vijekova više nego itko drugi doprinisio i ekonomskom prosperitetu čovječanstva. Stvarajući organizacije za zaštitu rada, dala je ona već pred stoljećima primjer i podstrek budućim pokoljenjima, kako se mogu na miran način dovesti u sklad suprotni interesi raznih staleža. Crkva je katolička bila na čelu izgradnje jedne veličajne civilizacije, kojoj mora da oda priznanje svatko, koga u prosuđivanju stvari vodi ljubav k istini.

Ali dok je Crkva na sve strane razvijala svoj blagotvorni rad, nisu mirovale niti »portae inferi — vrata paklena« o kojima govori Krist. Već u četrnaestom stoljeću počeo se nicali proroci, kojih ne manjka do danas, govoreći, da će čovječanstvu biti bolje, ako se Crkva ograniči na rad između četiri zida, i ako joj se oduzme svaki upliv na javni život. Kad je kasnije još pridošla reformacija (ili bolje deformacija) pod vodstvom Lutera i porušila načelo zakonitog od Boga danog auktoriteta, bio je širom otvoren kraj anarhiji na svakom području ljudskog života. Čovječanstvo, koje je povjerovalo tim lažnim prorocima, može danas mirne duše da uzdahne sa starim Židovima: »Expectavimus lucem et ecce tenebrae! Očekivavmo svjetlo a evo tmine! Mjesto blagoslova došlo je prokletstvo, mjesto raja pakao, u kojem se danas muči ljudsko društvo.

Nije moje da ulazim u detalje, jer će to i onako obraditi pojedini stručnjaci prigodom ove socijalne sedmice. Ja ću da uprem prstom u dva sistema, koji bi htje-

li da se društveni poredak izgradi u njihovom duhu. A danas kad svi vapimo za preuredjenjem društvenog poretka, važno je upoznati barem u najkraćim crtama ta dva sistema, da ne upadnemo u još gori kaos (ako je već uopće moguće) i da vidimo, nije li jedini spas čovječanstvu u onome što uči Crkva, od Boga dana učiteljica istine i pravde.

KAKO SE RAZVIO I ŠTO JE HTIO EKONOMSKI LIBERALIZAM

Prvi sistem jest sistem ekonomskog liberalizma. On je nužni plod protestantske reforme i antikršćanskog racionalizma. Svojim načelima, kojih se drži doveo je društveni poredak do apsurdna. Njegova su načela otprilike ova: Čovjek je po svojoj naravi slobodno i neovisno biće. Pustite ga neka se razvija kako znađe. Svatko neka proizvodi i troši, kupuje i prodaje kako najbolje znađe. Slobodu mora imati i onaj koji proizvodi i onaj koji troši, i onaj koji kupuje i onaj koji prodaje. Slobodna konkurencija bit će najbolji regulator proizvodnje i potrošnje. To je otprilike ono što je rekao prorok: »Unusquisque in viam suam declinavit! Otišao je svaki svojim putem!« Ekonomski liberalizam ne poznaje nikakvog auktoriteta. On traži potpunu samostalnost individua i jedini mu je cilj lični profit. Ta neobuzdana sloboda nužno je morala dovesti do stanja, na koje danas toliko više marksistički socijalizam, to jest do izrabljivanja slabijih i neukijih. A nije ni čudo! Non potest arbor mala bonos fructus facere! Nemože, rekao je Krist, zlo drvo dobrih rodova rađati! Zastupnici ekonomskog liberalizma zaboravljaju, da se ne radi samo o slobodnoj volji čovjekovoj, nego da se radi o čitavom čovjeku. A taj čovjek po svojoj naravi jest socijalno biće. On je biće rođeno u društvu i odgajano u ljudskom društvu, ovisno čitavi svoj život o ljudskome društvu, pa prema tome nema on samo prava, i to neomeđivih prava, nego imade također i obaveza prema drugim članovima ljudskoga društva. On imade istina pravo, da ide za svojom ličnom korišću, ali nikada tako, da pri tome gazi prava drugih članova ljudske zajednice, ili zajednice uopće. Tu vrijedi ona — unicuique suum!

Što je još gore, ta sloboda, koju nauča ekonomski liberalizam u ekonomiji prenijela se malo pomalo na sva ostala područja ljudskog djelovanja. Tako smo konačno prispjeli u anarhiju današnjeg doba. Dobar dio ljudstva upao je u drugi još gori ekstrem, a to je marksistički socijalizam.

MARKSISTIČKI SOCIJALIZAM

Po shvaćanju marksističkog socijalizma organizacija današnjeg ekonomskog života bazira se na temeljnim principima kapitalizma, to jest na pravu privatnog vlasništva sredstava proizvodnje i na pravu slobodnog traženja ličnog profita. A to je, veli, skroz krivo, jer takova prava ne postoje. Zato njihova aplikacija nužno dovodi s jedne strane do hiperprodukcije a s druge strane do nemogućnosti reguliranja potrošnje. Tu dakle po nauči marksizma nema drugog lijeka, nego da se umjesto privatnog vlasništva sredstava proizvodnje uvede kolektivno vlasništvo. I kao što god je u sistemu ekonomskog liberalizma individuum nad kolektivom i njegov interes mora da uvijek prevlada, tako i obratno u sistemu marksističkog socijalizma kolektiv je uvijek nad individuum i njegov interes ima da bude uvijek nad interesom individua, pa će sve odmah biti u redu.

Da se s tim stanovištem katolička Crkva ne može složiti vidi se jasno iz enciklike Leona XIII. »Rerum novarum« i Pia XI. »Quadragesimo anno«. Nisu istina temeljni svi prigovori što ih marksistički socijalizam upravlja na adresu kapitalističkog poretka društva. No zlorabe ne dokidaju prava na privatno vlasništvo i traženje lične koristi, dok se ono okreće u granicama pravde. Konačno faktori proizvodnje nit je samo kapital, nit je samo rad, nego rad i kapital zajedno. A marksistički socijalizam baziran je na jednom lažnom principu, to jest, da je rad jedini tvorac vrijednosti i bogatstva. Niti je istina što tvrdi, da je traženje ličnog profita kao takovo uzrok sadanjeg teškog ekonomskog stanja u svijetu.

Tako sistem marksističkog socijalizma, hoteci osloboditi radnika, bacio ga je još u gori jaram. Neću da ulazim u detalje, nego ću samo da iznesem ono, što je

najviše razlogom, da Crkva jedan i drugi sistem odbija kao ubitačan za ljudsko društvo i društveni poredak.

ZAŠTO CRKVA ODBIJA TE SISTEME

I ekonomski liberalizam i marksistički socijalizam lišili su čovjeka njegove ljudske vrijednosti i dostojanstva i degradirali ga na nivo obične robe. Ni jedan ni drugi ne vide u njemu ništa drugo, nego jednostavnu radnu silu stanovitog kapaciteta sposobnu za proizvodnju, i stanoviti faktor potrošnje. Ono, za što se brine ekonomski liberalizam ili marksistički socijalizam, nije ni čovječja duša, nije ni čovječja savjest, nisu ni njegove duhovne potrebe, potrebe duha i srca, nije specifično čovjek kao takav. Ne! Sve to, u koliko čovjek nije mašina ili životinja za rad, ne ulazi u račun ni kod jednog ni kod drugog sistema. Oni vode jedino brigu o proizvodnji i potrošnji, o uvozu i izvozu, ili ako hoćete o jednom skupu ekonomske djelatnosti, koja se odvija po zakonima posve neodvisnim od slobodne ljudske volje. Jedan je i drugi skroz na skroz materijalistički i glavna mu je svrha i cilj uživati na ovom svijetu. I u tu svrhu spreman je i jedan i drugi, da poput starog Moloha proguta i žrtvuje milijune ljudskih života, kao da su životi kunića, I zato su i jedan i drugi bezdušni, nemoćni i nesposobni da riješe problem obnove društvenog poretka.

Cijelo naime biće čovjekovo kozuje mu, da on nije isto što i životinja. Cijelo njegovo biće odaje mu veličinu, do koje ga je Bog uzdigao, kad ga je stvorio i postavio gospodarom svega vidljivog stvarstva. Minuisti eum paulo minus ab angelis! Učinio si ga Gospode, malo manjim od anđela! I taj čovjek neće se nikada pomiriti s time, da spadne na nivo obične životinje ili robe, kako hoće ekonomski liberalizam ili marksistički socijalizam. Zato će se taj čovjek, o tom smo uvjereni, prije ili kasnije prikloniti zlatnoj sredini, koju nauča katolička Crkva u pogledu društvenog poretka i njegove obnove.

STANOVIŠTE CRKVE

Dok se je sve u svijetu pokolebalo, Crkva je katolička, ostajući vjerna nauči svog osnivača Krista, sačuvala osnovne principe naravnog prava. Ona je branila i brani dostojanstvo ljudske osobe, brani pravo obitelji, naglašuje obaveze pravde i ljubavi, naglasuje poštivanje privatnog vlasništva, naglasuje ljubav prema domovini, naglasuje dužnost individua prema društvu i društvu prema individuu.

Zato, da se obnovi društvo, nije potrebno divljačko rušenje, kako ga propaga marksizam, nego valja uprijeti prstom, gdje se ljudski rod udaljio od temeljnih principa istine i pravde i zdravog razuma. Zato Crkva odbija divlju slobodu koja ne pozna ništa do lične koristi, ali isto tako odbija i svemoć etatizma, koji nijeće osobnu slobodu i pravo individua. Crkva katolička odbija borbu klasa kao ubitačnu po opstanak ljudskog društva. Nasuprot tome ona naglašuje suradnju klasa. A ta suradnja klasa ostvarit će se najljepše po dobro organizovanim profesionalnim udruženjima, korporacijama! Baš ta profesionalna udruženja, kako ih je nekoć osnivala Crkva, pokazala su, da je moguća takova suradnja staleža, gdje će jedan član u drugome viditi ne opasnog konkurenta, nego brata u Kristu, koji jedan drugome pomaže, da bude svima dobro. Zadaća je dakle zdrave socijalne politike biti, da ostvari takova udruženja prema zahtjevima današnjeg vremena. Udruženja, koja valja da imaju potrebni auktoritet, bez kojeg nema prave suradnje, ali istodobno tako, da se ne povrijedi sloboda ljudske osobe, koja mora uvijek da ostane netaknuta.

ZADNJI UZROK ZLA

Zadnji uzrok današnjem teškom stanju čovječanstva jest to, što se čovječanstvo udaljilo od Boga. I kad je pod utjecajem razvratnih ideja razoren kršćanski sistem uzajamne pomoći, onemogućeno je čovječanstvu da živi dostojnim životom. Ne zato, što zemlja ne bi bila plodna, ili što ljudi ne bi htjeli ili mogli raditi, nego zato, jer ne rade više po principima harmonije. Čovjek čovjeku nije više brat, nego vuk! Homo homini lupus!

Ako dakle hoćemo, da se ljudsko društvo uistinu obnovi, valja da se čovjek opet svim srcem vrati k Bogu. Potrebna je prije svega temeljita reforma života. Valja poučiti čovjeka da nije na svijetu zato da uživa, nego zato, da provodeći život na zemlji prema načelima evanđelja, postigne jednom vječni život na nebu. Znamo doduše, kako se rado izruguju tome

oni, kojima je »bog trbuh!« Ali znamo i to, da život prema načelima evanđelja čini čovjeka sretnim već na ovom svijetu, pa makar i ne obilovao materijalnim dobrima. Svi se sjećamo onoga Lazara iz evanđelja, što je kupio mrvice ispod stola bogataševa. Bio je ipak sretan, jer je nosio Boga u srcu. A današnji moderni Lazar, proletar, jer su mu krivi proroci isčuvali Boga iz srca, postao je očajnikom. Valja mu prije svega vratiti vjeru. Vjeru i njemu i onima koji ga izrabljuju, da i jedni i drugi imajući pred očima zakon Božji i pravdu njegovu rade tako, kako se pristoji onima, koji su svi djeca jednoga Oca nebeskoga.

Quaerite ergo primum regnum Dei et iustitiam eius et cetera omnia adjicientur vobis, rekao je Krist! Tražite najprije kraljevstvo Božje i pravdu njegovu, a sve drugo će vam se dodati!

No moderni čovjek pošao je obratnim putem. Tražio je najprije »caetera« to jest hrlio je samo za materijalnim probitkom i za uživanjem na ovoj zemlji, a brigu za kraljevstvom nebeskim, za spasenjem duše ostavio je drugima. I dogodilo se ono što se moralo dogoditi. Izgubio je jedno i drugo. Zato, ako hoće da bude sretan i na ovom i na drugom svijetu, mora poći putem kojim je označio Krist govoreći: »Tražite najprije kraljevstvo Božje i pravdu njegovu, a sve drugo će vam se dodati!«

Pred blagdan bl. Nikole Tavilića

Za proslavu blagdana bl. Nikole Tavilića, koji se slavi u nedjelju 13. studenoga po svim našim biskupijama, čine se u mnogim našim župama pripreme, da ta proslava bude uzveličana i kojom priredbom izvan crkve (akademijom, zborovanjem i sl.). U nekim mjestima ne će moći te izvanekrvene priredbe biti na sam taj dan, nego će biti u slijedeću ili koju drugu nedjelju.

Izveštaj Sv. Ocu Papi o širenju štovanja bl. Nikole Tavilića podnijet će hrvatski metropolit preuzv. g. dr. Alojzije Stepinac osobno, jer je ovih dana otišao u Rim. Tim će izvještajem biti potkrijepljena akcija za kanonizaciju bl. Tavilića.

Najveće širenje štovanja bl. Nikole Tavilića razvilo se dosada u zagrebačkoj nadbiskupiji. Već u prošlih godinu dana postavljeno su u toj nadbiskupiji oltari, slike i kipovi toga našeg Blaženika u preko 30 crkava. A sad se za ovogodišnji Tavilićev blagdan ili u najskorije vrijeme iza toga postavljaju kipovi, slike i oltari njegovi u daljnjih 48 crkava, koliko se dosada zna. S tim širenjem štovanja bl. Nikole Tavilića u ovoj najvećoj hrvatskoj dijezi u vezi je i to, da je u mjestima zagrebačke nadbiskupije dosada, koliko je poznato, primljeno najviše milosti po zagovoru toga svetog Hrvata.

Popis slika i kipova bl. Nikole Tavilića s oznakama njihovih veličina i cijena izdao je Hrvatski Odbor za Svetu Zemlju (Zagreb, Trenkova ul. 1.), gdje se može besplatno dobiti.

Za akademije u čast bl. Tavilića preporuča se knjiga pjesama »Cvijet hrvatske krvi« od Baltazara Vijolića (15 Din) i skladbe u čast bl. Nikole Tavilića od o. Kolba i dra Andrića (3 skladbe 10 Din). Dobivaju se kod Hrvatskog Odbora za Svetu Zemlju u Zagrebu.

Iz naših krajeva

NOVIM REKTOROM HRVATSKOG SVEUČILISTA U ZAGREBU izabran je dr. Andrija Živković, redovni profesor bogoslovnoga fakulteta.

OTKRICE SPOMENIKA FK STJEPANU RADICU uslijedilo je u nedjelju 23. X. t. g. u Selcima na Braču, na veoma svečan način u prisutnosti velikoga broja naroda. Izaslanik dra Mačka hrv. nar. zastupnik dr. Pernar tom prilikom izrekao je dug i značajan govor, a govori-lo je i više drugih hrv. nar. zastupnika.

SVOJ K SVOME!

Čast mi je obavijestiti gg. župnike te cij. crkvene bratovštine i samostane, da u svojoj tvornici izrađujem voštane svijeće iz najboljih voštanih surogata, koje se ne krive ni u najvećoj vrućini, lijepo gore te ne kaplju niti dim, za što imam mnoga priznanja i jamčim.

CIJENE BEZ KONKURENCIJE!
TVORNICA VOŠTANIH SVIJEĆA NIKO JURAS - ŠIBENIK

SVOJ K SVOME!

DR ŽIVKO BERTIĆ, poznati hrvatski političar u Srijemu, umro je prošlih dana u Zemunu.

BOLEST SPAVANJA. U oklici Banjaluke pojavio se novi slučaj bolesti spavanja. U selu Novakovića već preko mjesec dana neprestano spava sin zemljoradnika Jose Baštre. Kako ni svi napori liječnika nisu uspjeli, da dječaka probude, to ga roditelji hrane mlijekom na umjetni način.

DHB KUPILA »JUGOSTAMPU«. Državna Hipotekarna Banka u Beogradu kupila je na dražbi cjelokupnu stečajninu Jugoslavenske štampe d. d. u Zagrebu, koja je izdavala »Novosti«, »Morgenblatt«, »Oko«, »Seljačke Novosti«, »Ilustrovane Sportske Novosti« i t. d.

UAPŠENJE DIMITRIJA LJOTIĆA. Beogradsko Ministarstvo unutrašnjih poslova javlja: »Dana 26. listopada o. g. oko 20 sati tri kontrolna organa Uprave grada Beograda obaviještena su, da se u Njegoševoj ulici broj 1 održava nekakav tajni sastanak. Kako su organi bili točno upućeni, da tu nikakav sastanak nije prijavljen vlastima to su dva organa ušla da provjere o čemu se radi, a treći je ostao pred zgradom. — Odmah po ulasku u naznačene prostorije kontrolni organi su konstata-

rali da se radi o neprijavljenom političkom sastanku, kome između ostalih prisustvuje i Dimitrije Ljotić, advokat, za koga su znali da Uprava grada za njim traži. — S obzirom na ovakvo zatečeno stanje ova dva organa su pozvali prisutne, kojih je bilo 32, da se razidu, a Dimitrija Ljotića da pade s njima u policiju. Na ovaj poziv prisutni su silom udaljili organe iz sobe u kojoj je držan sastanak i uveli ih u drugu prostoriju, tu ih zadržali, odposno lišili slobode i na taj način spriječili ih u daljoj intervenciji. — Treći organ, koga nijesu htjeli pustiti na njegov zahtjev unutra, telefonom je nato obavijestio svoga predstavjenoga starješinu, koji je poslao pojačanje. Međutim, kada je došlo pojačanje, učesnici ovoga sastanka su najprije uskratili da otvore vrata uniformiranim predstavnicima vlasti i tek na energičan zahtjev ipak su ih otvorili. — Činovniku, koji je rukovodio, kad je ušao unutra, izjavili su, da neće slijediti pozivu vlasti. Neki od prisutnih, i to Aleksandar Lazarević, advokat, i Opačić Dragomir, mesarski radnik, napali su na službujućeg činovnika uz povike, da će oni prosuti krv ali da se neće razići: Ljotić je na to rekao prisutnim članovima: »Drugovi jedamput se mre«. — Da bi se izbjegla upotreba oružja s obzirom na ovako držanje i izjave, poslato je novo pojačanje, poslije čega su svi prisutni, među kojima i Dimitrije Ljotić, privedeni i zadržani u Upravi grada. — Istraga se prema okrivljenima nastavlja.«

IZBORNA SURADNJA UO I JNS. »Hrvatski Dnevnik« oštro napada držanje Demetrovićevo, te među ostalim veli o izbornoj suradnji UO i JNS i ovo: »Između nas i JNS vrlo su velike razlike. Mi smo ostali kod svojega programa, a JNS nije promijenila svoj program. Istina je, da po općem shvaćanju morala ne bi više pravci JNS nakon toga, što su se odlučili kandidirati na zemaljskoj listi dra Mačka, mogli protiv njega postupati, jer bi došli sami sa sobom u protuslovlje, ali to još ništa ne znači prihvaćanje programa dra Mačka. Mi naravno nemamo ništa protiv toga, da taj program prihvatiti i Petar Živković, ako to želi. Nemamo čak ništa ni protiv toga, da ga prihvatiti i sam Demetrović, ali mu unatoč toga ne ćemo pribavljati zastupnički mandat ni glasove, kao što ih ne ćemo pribavljati niti Petru Živkoviću i ostalim privacima JNS.«

ZABRANJENA PSIHOANALIZA.

U Norveškoj je vlada zabranila svako pregledavanje i »liječenje« po psihoanalitičkoj metodi židovskog liječnika dra Freuda. To je novi dokaz, da je ta metoda štetna, ha što su katolički znanstveni krugovi odavno upozoravali.

Dolazi film u slavu svetom Šibenčaninu!

Prikazivat će se u Šibeniku 12-14 o. mj.

Svoj je hrvatskoj katoličkoj javnosti po svim našim krajevima već poznato, da je prošle godine u Jerusalemu podignuto hrvatsko svetište u čast Šibenčaninu bl. Nikoli Taviliću. A isto tako je poznato, da je o tom Jerusalemskom uzveličanju tog svetog hrvatski katolički izvorni film, koji pod naslovom »Hrvati u Svetoj Zemlji« već nekoliko mjeseci s golemim uspjehom prolazi po hrvatskim gradovima, svuda rado gledan i svuda s veseljem dočekivan.

Sada taj film evo dolazi i u naš grad Šibenik. Dolazi baš u dane, kad se slavi blagdan bl. Nikole Tavilića, da tako ovogodišnja proslava toga blagdana bude posebnim načinom uzveličana prikazivanjem toga filma, u kojemu je prvi put proslavljen na filmski način jedan veliki i sveti Hrvat.

Film »Hrvati u Svetoj Zemlji« prikazivat će se u kinu »T e s l a« u subotu 12. t. m. j. popodne pet puta, u nedjelju 13. t. m. j. 2 puta prije podne i u ponedjeljak na blagdan bl. Nikole popodne opet 5 puta.

Na tim prikazivanjima treba da se obredaju svi Šibenčani i svi Hrvati katolici iz okolice, da upoznaju po živim prizorima Spasiteljevu domovinu i da vide filmsko uzveličanje našeg velikog šibenskog Blaženika i Jerusalemskog mučenika.

Život Šibenika

BLAGDAN KRISTA KRALJA bio je i ove godine svečano proslavljen u našem gradu. Ujutro su sva društva Kat. Akcije pristupila zajedničkoj sv. pričesti u katedrali preko sv. Mise, koju je očitao preč. don Ante Radić održavši prigodnu propovijed. — U svim gradskim crkvama bila je svečana služba Božja kao na najveće blagdan. U 11 s. preuzv. biskup služio je pontifikalnu sv. Misu u katedrali. Na koru je prezicno i majstorski bila ponovno izvedena veličanstvena Misa »Gaudens gaudeo« od dra Sokola, uz vršno dirigovanje našeg odličnog katedralnog kapelnika vlč. don Jose Spahića. Popodne u 6 s. poslije listopadске pobožnosti preuzv. biskup održao je propovijed o Kristu Kralju, a zatim pred izloženim Svetotajstvom izmolio posvetu presv. Sreću Isusovu i podijelio blagoslov s Presvetim. — U samostanskoj crkvi sv. Lovre također bio je ovaj blagdan svečano proslavljen.

PREUZV. BISKUP U SPLITU. Na Mrtvi dan ujutro otputovao je preuzv. biskup u Split u pratnji gvardijana konventualaca mp. o. Markovine. U Splitu će prisustvovati otkriću spomenploče franjevačkom kompozitoru fra Ivanu Lukačiću.

NA SVE SVETE I MRTVI DAN skoro sav Šibenik posjetio je mjesno groblje. Na Sve svete razna društva otpjevala su: uzaljke, a hrv. glazba otvirala je nekoliko žalobnih marševa. Inače oba dana svijet je u velikom broju pohadao službu Božju u svim našim crkvama.

URA KLANJANJA bit će u katedrali sv. Jakova u nedjelju 6. t. m. j. Počinje u 5 s. Preko ure bit će kratka euharistijska propovijed.

† RUBERT BRAJKOVIĆ. U noći prošle rijeđe preminuo je Rubert Brajković postolarski radnik. Pokojnik bio je uvijek dobar kršćanin, član križarske organizacije i čestit Hrvat. Ukopan je u groblju sv. Anđ u četvrtak. Pokoj mu vječni!

VLC. DON PERO ČIKLIĆ, stariji prefekt u bisk. sjemeništu, otputovao je u Rim u petak 28. pr. mj., da nastavi teološke studije.

KNJIGE SV. JERONIMA ZA 1939. već su stigle, pak se upozoravaju članovi, da ih što prije pridignu kod mjesnog Povjereništva u Trafici »Karitas« (kraj kazališta).

SVIM ČLANICAMA »ZIVOGA« SV. JETLA« javljam, da je nakana klanjanja za slijedeći tjedan (6.—12. XI.); za sve vjernerne duše u Cistilištu, da se što prije riješe svojih muka i ugledaju lice Boga svoga — Don Ante Radić.

NOVO KRIZARSKO BRATSTVO (dačko) osnovano je u Petrinji (okružje zagrebačko).

ODRŽANE PRIREDBE. U nedjelju 30. X. održana je proslava križarskog dana u Križevcima, gdje je V.K.B. zastupao br. Ramljak i msgr dr. Milan Beluhan, zatim u Daruvaru, gdje je sudjelovao dr. Protulipac, u Virovini, gdje je kao delegat V.K.B. govorio br. Matijević, zatim u Brinju, Odžaku, Slav. Požegi, Salima (na Dugom otoku), Varaždinu, te u Zagrebu u Trnju, gdje je V.K.B. zastupao br. prof. Cerovac.

Naši dopisi

ZAGREB

Jedna tih svečanost

Na blagdan Svih Svetih imale su šibenske i zagrebačke Križarice tihu, ali lijepu svečanost na Mirogoju u Zagrebu. Zagrebački grad mrtvih, koji čuva tolika tjelesa naših velikih i dragih pokojnika, čuva i tijelo šibenske sestre naše Križarice učiteljice Antice Ostojić.

Pet već godina počiva njeno tijelo gore na Mirogoju, a njen jednostavan grob često su kitile cvijećem osobe, koje je vole i poštivaju. Ali njezine šibenske sestre htjele su, da joj stave trajni spomen svoje zahvalnosti i ljubavi prema njoj. Stoga su na njenom dragom grobu podigli ljepi spomenik, a na Sve Svete obavio se blagoslov spomenika. Bijeli mramor, preko kojega je urezan zlatni Križ, divno simbolizira dušu naše sestre Antice. A riječi, koje su tamo urezane, govore svakom prolazniku, tko tamo počiva.

Blagoslov se obavio oko 4 s. poslije podne. Oko njenoga groba okupilo se veliko mnoštvo Križarica i Križara skupa s Križarskom glazbom. Na tu svečanost došla je čak iz Šibenika grupa od tridesetak Križarica zajedno sa duhovnikom preč. don Antom Radićem i sa rođenom sestrom pokojnice — Matijom, a bio je prisutan i mladi brat pokojnice Teodor. Blagoslov je obavio generalni duhovnik VKS i VKB presvij. Mons. dr. Milan Beluhan.

U ime zagrebačkih Križarica govorila je tom zgodom s. Nada Glasar. S. Nada govorila je toplo i iskreno u ime nas, među kojima leži naša Antica. Govorila je u ime svih nas, koje volimo našu dobru sestru Anticu, volimo je, i ako mnoga od nas nije Anticu nikad vidjela. Ipak, Antica je za nas uzor Križarica, uzor djevojka. I taj uzor lebdj nad nama i daje našim srcima žar i oduševljenje za svetu stvar. U ime šibenskih Križarica dirljivo je i potresno govorila s. Nevenka Šarin. Govorila je kao sestra sestri, kao ona, koja je Anticu poznavala, koja je bila jedna od njenih dragih učenica i gojenica te koja sada s mnogim ostalima nastavlja njen rad.

Nad grobom dobre Antice stajale smo potresene. U duši su se javljale mnoge misli i mnoge nakane. Nešto se veliko u nama radalo. Razišle smo se među grobovima u moru tisuća svjećica i osjećale dah Vječnosti.

Grob je ostao sam. Bijeli spomenik na njemu vrši apostolat, kao što je i njen život to uvijek bio. Jer zlatna slova na nje-movim govoru o jednoj djevojci, koja je iz ovoga mora grijeha i zala poletjela pobjedonosno u nebo na krilima idealizma, jer je bila »neumorna pionirka Zrtve-Euharistijske-Apostolata«.

POZOR RODITELJI! Poučavam đake nižih razreda gimn. U stalnom sam dodiru sa školom i nastavnici-ma. Dolazim po želji u kuću. Mjesto honorara u novcu uzeto bih eventualno hranu. Adresa u trafici »Karitas« ili u Upravi lista.

PARFUMERIJA „MIAMI“ - ŠIBENIK

vodi osim svih parfumerijskih i kozmetičkih preparata i slijedeće:

Baeder	D' Orsay	Mouson	Silykrin
Biljana	Dr. Drate	Nivea	Schwarzkopf
Elise Boek	Elida	Nobilor	Saint-Ange
Bourjois	Hudnut	Patou	Tokalon
Chanel	Houbigant	Pond's	Trilysin
Colgates	L' Oréal	Piver L. T.	Yardley
Coty	Lubin	4711	Worth
Roger et Gallet	Lenthéric		Johann M. Farina Razvite